

ਜੀਵਨ 'ਚੋ'

ਨਬੀ, ਅਵਤਾਰ, ਗ੍ਰੰਥ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਿਖਿਆ-ਦਾਤੇ ਹਨ,
ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਡੇਰਾ ਅਧਿਆਪਕ “ਜ਼ਿੰਦਗੀ” ਹੈ।

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ

— 6. 818

جنتی جنتی

ਜੀਵਨ 'ਚੋਂ

ਇਸ ਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ —

ਬਗਾਵਤ ੧॥)

ਮੈਂ ਬਾਗੀ ਹਾਂ ੧।)

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ “ਅਵਾਰਾ”

ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ ਸ਼ਾਪ

੩੦ ਨਿਸਬਤ ਰੋਡ, ਲਾਹੌਰ

ਪਰਵੇਸ਼	੧੧
ਆਪਣੀ ਹੱਟੀ	੧੭
ਕਾਸ਼ !	੨੦
ਰੱਬ ਦੀ ਹੱਤਕ	੨੩
ਇਤਿਹਾਸਕ-ਮਿਕਸਚਰ	੨੫
ਅੱਧੋ ਅਧ	੨੬
ਮੈਂ ਸੋਚੀਂ ਪੈ ਗਿਆ	੩੧
ਪੁਲਸੀ ਆਕੜ	੩੪
.....ਮਾਨ ਭਰਾ	੩੭
ਸਾਵੇਂ ਹਕ	੪੧
ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਉਹਲੇ ਲੁਕਿਆ ਕੂੜਾ	੪੭
ਪਾਸਕੂ ਵਾਲੀ ਧਰਮ ਤਕੜੀ	੫੦
ਅਫਸੋਸ — ਉਹ ਕਿਉਂ ?	੫੩
ਨਾ-ਹੱਕੀ ਸ਼ਾਬਸ਼	੫੬
ਆਪੇ ਕਰਨ ਦੀ ਤਸੱਲੀ	੫੯

ਤਸਵੀਰ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ	੬੧
ਦਰਿਆ ਵਰਗਾ ਦਿਲ	੬੪
ਕਾਕੇ ਦਾ ਨਾਂ ਰਖਿਆ	੬੮
ਚਾਹ ਪਾਣੀ	੭੩
ਸੁੱਖੀ ਲੱਧਾ ਭਤਰੀਆ	੭੬
ਚੁਰਾਏ ਹੋਏ ਇਨਾਮ	੭੯
ਕਸਾਈ ਗਿਆਨੀ	੮੨
ਮਰਦਾਵਾਂ ਇਨਸਾਫ਼	੮੫
ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ	੮੯
ਸਿਆਣਾ ਢੰਗ	੯੨
ਬੇ-ਧਰਮ ਧਰਮੀ	੯੫
ਬੇ-ਜ਼ਬਾਨਾਂ ਉਤੇ ਗੁੱਸਾ	੯੮
ਨਹਿਲੇ ਦੇ ਦਹਿਲਾਂ	੧੦੩
ਧੰਨ ਮੈਨੇਜਰ ਸਾਹਿਬ	੧੦੬
ਆਸਤਕ ਤੇ ਨਾਸਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ	੧੧੦

ਪਰਵੇਸ਼

ਆਵਾਰਾ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ, 'ਹੇ ਜੀਵਨ ਬ੍ਰਿਛ ! ਮੇਰੇ ਹਥ ਵਿਚ ਕੁਹਾੜਾ ਵੇਖ ਕੇ ਨਾ ਸਹਿਮ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤੇਰੀਆਂ ਮੋਈਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਨੂੰ ਝਾੜਾਂਗਾ ਤੇਰਾ ਭਾਰ ਹਲਕਾ ਤੇ ਖਲਾਰ ਸੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ।' ਜਿਹੜੇ ਟਾਹਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਹਾੜੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣੇ ਹਨ, ਉਹ ਜੀਵਨ ਬ੍ਰਿਛ ਦੇ ਮੋਟੇ ਮੋਟੇ ਬੀਮਾਰ ਟਾਹਣੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੋਰ ਕਈਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਆਲ ਵਿਚ ਵੀ ਖੁਟਕੇ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਆਵਾਰਾ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਿਆਲਾਂ ਨੂੰ ਖੁਟਕ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਉਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਮਲ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਂਧੀ

ਪਾਈ ਬੀਮਾਰ ਹਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟ-
ਕਾਰਾ ਪਾਣ ਲਈ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਲੁਕਾਈ
ਰਖਿਆ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਉਘੇੜਿਆ
ਹੈ। ਆਪਣੀ ਲੇਖਣੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ
ਹੈ ਤੇ ਛਾਂਗਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵਿਚ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰਲਣ ਲਈ ਸਦਿਆ ਹੈ।

ਆਵਾਰਾ ਜੀ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਮ ਬਿਮਾਰੀਆਂ
ਚੁਣੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਏਡਾ ਜਾਲ ਵਿਛਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਹਟਾਣ ਲਈ ਆਰਟਿਸਟ ਨੂੰ ਠਹਿਰਨਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਅਮਰ-ਵੇਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੁਆਣਾ ਆਵਾਰਾ ਜੀ ਨੂੰ
ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਿਆ ਹੈ। ਉਲਾਰ ਲਿੰਗ, ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਝਾਕੇ ਤੇ
ਸੰਕੋਚ, ਮਾਨਸਿਕ ਉਲਝਣਾਂ ਤੇ ਮਾਯੂਸੀਆਂ ਆਦਿ ਇਹ ਮਨੁੱਖ-ਜ਼ਿੰਦਗੀ
ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਵਡੀਆਂ ਅਹੁਰਾਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ
ਸਮਝਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਅਮਰ-ਵੇਲ ਤੋਂ ਛੁਟ
ਚੁਕੇ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਮ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਰਾ ਜੀ ਨੇ ਸੂਚਨਾ
ਦਿੱਤੀ ਹੈ — ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ ਪਹਿਲੀ ਪੜਾ ਹੈ, ਤੇ ਮੰਜ਼ਲ ਹੈ
ਉਲਾਰ ਲਿੰਗ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਝਾਕੇ ਤੇ ਸੰਕੋਚ, ਮਾਨਸਿਕ ਉਲਝਣਾਂ ਤੇ
ਮਾਯੂਸੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਮਨ ਦੀਆਂ ਹਨੇਰੀਆਂ ਨੁਕਰਾਂ
ਨੂੰ ਬੁਧਾਰਨਾ। ਆਵਾਰਾ ਜੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਕਿਤਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਸਗੋਂ
ਚੰਗੇਰੀ, ਸੁਹਣੇਰੀ ਤੇ ਮਹਾਨ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ ਆਵਾਰਾ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ। ਏਦੂੰ
ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ 'ਬਗ਼ਾਵਤ' ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਕਵੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਰੂਹ ਇਕੋ ਹੀ ਹੈ, 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰ ਟਾਹ-
ਣੀਆਂ ਨੂੰ ਛਾਂਗਣਾ'। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਅੰਦਰ ਉਹ ਵਾਰਤਕ ਲਿਖਣ ਵਿਚ

ਵੀ ਬੜੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ ਹਨ। ਬੋਲੀ ਬੜੀ ਸੁਹਣੀ ਤੇ ਪੁਰਅਸਰ ਹੈ,
ਢੰਗ ਆਪਣੇ ਮਜ਼ਮੂਨ ਨਾਲ ਬੜਾ ਢੁਕਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਹਾਸ-ਰਸ
ਵੀ ਛਣਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਅਸਲੀ
ਮਹਿਨਿਆਂ ਵਿਚ 'ਸਾਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਮਕਸਦ ਲਈ' ਜਾਂ 'ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ
ਸਾਹਿੱਤ ਆਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।'

ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ

੨੭-੯-੪੨

ਨਵਤੇਜ

TO READ THE ENTIRE BOOK PLEASE CONTACT US:

whatsapp: +92-3160770117

email: worldcentreforpunjabi@gmail.com

World Centre for Punjabi, Lahore, Pakistan.